

Bibliografski opis

MARTIALIS, Marcus Valerius, ok. 40-103/104 n.š.

Martialis cum duobus commentis. - [Venezia] : Iacobus Pentius de Leuco, 1503. - CLXI f. ; 2°

Sorodni elektronski vir: <http://www2.arnes.si/~kppomm/cinquecento/martialis.pdf>.

- Signature: A-T⁸, U¹⁰. - Navedba založništva in leta izida iz kolofona.

- Navedba kraja izida iz: <http://edit16.iccu.sbn.it/ima.htm>. - Kolofon: Impressit

Volumen hoc Iacobus Pentius de Leuco Impressor[m] omnium accuratissimus.

M.D.III. Die. 23. Decembris: Anno Leonardi Lauretani. S. Principis altero.

- Zapis na nasl. strani: Prof. Petronio: POMPI

Na nasl. strani žig: Ufficio comunale di Pirano: POMPI

Prstni odtis (po fei): ani- e.ua ribi qu&s 3 M.D.III.: POMPI

871-193

Sign.: SK 0007299

COBISS.SI-ID 319476

Bibliografske opombe

avtor Marcus Valerius Martialis je bil rojen v Španiji, v Rimu pa je pisal satirične epigrame, ki jih štejejo za najbolj dovršena tovrstna dela v latinščini. Njegov Liber Spectaculorum je bil objavljen v času otvoritve Koloseja, slaven pa je postal z zbirko dvanajstih knjig Epigrammata, ki jih je izdajal do vrnitve v Španijo. Ker je živel v času najbolj razvpitih rimskih vladarjev, je moral z mojstrsko taktičnostjo krmariti med političnimi čermi, ki pa so mu hkrati bile neizčrpen vir navdiha, osrednje tematike, zelo življenjske in karakterne, pa so aktualne še danes. V Rimu je večinoma v revščini preživel 34 let, leta 98 pa mu Plinij mlajši plača pot v rodno Španijo, kjer mu omikana in bogata Marcela omogoči lagodno starost.¹ Bil je dokaj toleranten do večine človeških razvad, motila pa ga je hinavščina tedanjega postavljaškega, sprenevedavega se rimskega meščana. V njegovih zabavljivih spisih, skozi katere spoznamo vsakdanji rimski dan, ni grenkobe, zlobe ali zavisti, prijatelje pa je našel med poštenimi in iskrenimi ljudmi.²

Giorgio Merula je bil profesor grškega in latinskega jezikoslovja in zgodovine v Benetkah in Milanu, Calderino pa jezikoslovec v Rimu, kamor ga je povabil papež Pavel II. Merula je prvič komentiral Martialisa leta 1475, Calderino nekaj let kasneje.

vsebina Martialisovi jedrnat izreki o razuzdanostih in človeških šibkostih antičnega Rima so doživeli osemnajst inkunabulskih izdaj, saj so jim v renesansi pripisovali velik vzgojni pomen.³ Komentarji dveh znanih humanistov, ki sta si bila v laseh prav zaradi Martialisovega jezikoslovja, so v eni knjigi bili objavljeni vsaj že leta 1495.⁴ Calderino je avtor posvetil princu Mantove in Lovrencu Medičejskemu in Martialisovega življenjepisa.

tiskar/založnik Giacomo Penzio je bil tiskar v Benetkah, aktiven v letih 1501-1527 (ali 1496-1527). Nekaj časa je bil družabnik Nicolôja Brente. Rodil se je v Leccu v drugi polovici 15. stoletja, umrl v Benetkah verjetno leta 1527 (oporoko je napisal 5. 11. 1527). Nasledil ga je sin (ali nečak) Girolamo.

pojavi se z imeni Iacobus Pencius, Iacobus Pentius, Iacobus de Leuco, Iacobus de Pentio, Iacomo Pentio, Iacomo di Penz, Iacobo de Penci, Iacopo Penzio, Iacobo da Lecco, Iacobo da Lecho⁵

signet krog pod dvojnimi križem z začetnicami I. P. L.

Fizični opis

¹ Budimir, M.: Litterae latinae, str. 14.

² <http://dogbert.abebooks.com/servlet/SearchResults?an=martialis&y=12&x=59&sortBy=1>

³ <http://www.orteliusmaps.com/ortbib/Ortbibsourcesm.htm>

⁴ <http://www.library.uwa.edu.au/collection/rarebooks/page2.html>

⁵ <http://edit16.iccu.sbn.it/ima.htm>

pisna podlaga ročno izdelan papir, debelejše vodne črte navpične, vsaj trije različni vodni znaki na sredini listov knjižnega bloka, četrti na spojnih listih, dodatni vodni znak v spodnjem zunanjem kotu prednjega prostega spojnega lista

številčenje, signature, register, kustosi

foliacija v rimskih številkah od drugega do zadnjega lista

označbe snopičev snopiči označeni z A-U, listi prve polovice snopiča z arabskimi številkami 2-4, na poli U z 1-5

vrste snopičev kvaterniji, U kvinternij

kustosi ni

register na zadnji strani

živa pagina na vseh straneh nad besedilom

okrasi, ilustracije, signet, zapis

vrsta pisave antikva v dveh velikostih (večja za besedilo, manjša za komentar), grške črke ponekod v Martialisovem besedilu

inicialke okrašene inicialke v dveh velikostih in črke na čakanju

potek besedila komentar obdaja besedilo

okrasi ni

signet na zadnji strani pod kolofonom

marginalije kratka označba pripadajočega odstavka komentarja

rokopisne opombe ni

vezava

format 30 X 20,5 cm

vezice tri dvojne

material platnic in prevleka pergament, prevezano ali vezano kasneje

kapital kapitala

hrbet cevast, šivan, pergament, z rokopisni okrasi (vitice) in napisom Martialis Opera

ohranjenost

poškodbe na vezavi strgani vezici, ki povezujeta platnici s knjižnim blokom

poškodbe na knjižnem bloku poškodbe zaradi bioloških škodljivcev – insektov, madeži od železotaninskega črnila

izvor na naslovni strani žig Ufficio comunale di Pirano

vodni znak na spojnem listu

dodatni vodni znak na spojnem listu

vodni znaki na listih
knjižnega bloka

